

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مروری بر استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱

سیروس خلیق

منطقه ۵ میاندوآب

انجمن جهانی کانگ فوتوا ۲۱ شماره ثبت ۲۱۵۶۵

عنوان مقاله: مروری بر استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱

تاریخ مقاله : ۹۹-۱۲-۲

چکیده

زمینه و هدف: در زمان کنونی کسب و جابجایی رکوردهای ورزشی بصورت تصادفی نمی باشد بلکه دقیقا بر علوم ورزشی، نتایج علمی، دستاوردهای تجربی و کشف استعدادهای موجود می باشد کانگ فوتوا ۲۱ به عنوان یک ورزش رزمی ملی ایرانی نیازمند ورود به حوزه تخصصی با رویکردها علمی و استعدادسنجی جهت پیشرفت روزافزون می باشد این پژوهش نیز در راستای همین منظور بصورت مروری و استفاده از نتایج تحقیقات گذشته و نیز تئوری های علمی صورت گرفته شده است. هدف از پژوهش حاضر بر استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱ می باشد. خوشبختانه موضوع شناسایی و گزینش استعدادهای ورزشی چندی است مورد توجه پایگاه های قهرمانی به لحاظ علمی و نهادهای پژوهشی در راستای ارائه ی مدل ها و نظریه های جدید در این خصوص و به ویژه پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری واقع شده است.

روش: این مقاله با مروری بر مطالعات صورت گرفته در حوزه استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ به چالش ها، تنگناها و کمبودهای موجود در مسیر استعدادیابی علمی اشاره دارد و بر اساس بررسی مروری بر همه مقالات مطرح در پایگاه های اطلاعاتی معتبر داخلی و خارجی در ارتباط با استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱ طرح شده است.

یافته ها: مطالعات حوزه استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ تاکنون به صورت مناسب و علمی انجام نگرفته و هنوز الگوی مشخص و همه جانبه ای که دربرگیرنده همه ابعاد مطرح در ورزش کانگ فوتوا ۲۱ باشد، ارائه نشده است. یافته های پژوهش حاضر نشان داد که چهار زمینه (۱-سنجش سلامت ورزشی ۲-سنجش قابلیت جسمانی ۳-سنجش قابلیت حرکتی ۴-روانشناسی) عوامل استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱ را تشکیل می دهند. عوامل فرایند استعدادیابی نیز (کشف استعداد، شناسایی استعداد، گزینش، انتخاب و به کارگیری) می باشند

نتیجه گیری: نتایج نشان می دهد تعداد معدودی از الگوهای استعدادیابی تأثیر شاخص های ذاتی مانند ژنتیک را در شناسایی استعداد ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ مناسب می دانند؛ درحالی که بیشتر پژوهشها الگوهایی که مبتنی بر ارزشیابی مهارت بعد از آموزش هستند شناسایی عوامل دخیل در استعدادیابی ورزش کانگ فوتوا ۲۱ این امکان را به وجود می آورد تا الگوی جامعی برای انتخاب منابع انسانی و هدایت آنها به سمت قهرمانی در بستری مناسب صورت گیرد.

کلیدواژه ها: مطالعه مروری، استعدادیابی ورزشی، الگوهای استعدادیابی، شاخص های استعدادیابی، کانگ فوتوا ۲۱.

امروزه بخش مهمی از تعلیم و تربیت افراد را تربیت بدنی و علوم ورزشی شامل می‌شود. در قرن بیستم برنامه‌های تربیت بدنی با استفاده از آخرین دستاوردهای علوم پزشکی، زیست‌شناسی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و مدیریت پی‌ریزی شده است. نقش ورزش به عنوان یکی از عوامل تأمین سلامت جسمانی و روانی افراد جامعه امری بدیهی است. یکی از ابعاد ورزش که می‌تواند انگیزه‌های مناسبی را برای ورزش کردن در افراد جامعه به ویژه در جوانان ایجاد کند ورزش قهرمانی است. روند صحیح حرکت در راستای ارتقاء سطح ورزش قهرمانی می‌تواند متضمن جذب افراد مناسب و در نهایت کسب نتایج بهتر در سطوح مختلف ورزش قهرمانی و در نتیجه ایجاد چنین انگیزه‌های بالقوه‌ای بشود. حیطة‌ی استعدادیابی به عنوان موضوعی جالب به ویژه برای کسانی که با ورزشکاران جوان کار می‌کنند و به سطوح رقابتی چشم دارند به سرعت وارد دنیای ورزش شده است. تا این اواخر شناسایی ورزشکاران بر مبنای انتخاب طبیعی بوده است. این موضوع هنوز در بسیاری از کشورها وجود دارد. نوباوگان اغلب براساس بینش مربی و عملکرد ورزشی آنان در مقایسه همسالان خود انتخاب شده‌اند. با این وجود، این روش به این علت که آثار بلوغ بر عملکرد را در نظر نمی‌گیرد و از سوی دیگر، برآورد موفقیت در سایر رشته‌ها را امکان‌پذیر نمی‌کند با محدودیت‌هایی روبه‌رو است. با توجه به خطر صرف منابع زمانی، مالی، اجتماعی، اخلاقی و روان‌شناختی، چگونه باید برای یک ورزشکار جوان تصمیم‌گیری کرد؟ در بعضی از کشورها، شناسایی ورزشکاران مستعد تا حد زیادی مبتنی بر فلسفه خود‌گزینشی است. استعدادیابی باید براساس یک نظام سازماندهی شده انجام شود. عوامل اصلی در این مورد عبارت‌اند از: برخورداری از ورزشکاران جوان و مستعد، برنامه‌تمرینی خوب، تندرستی و انگیزه بالا. در بازمینی متون، ورزش‌هایی که نظام استعدادیابی را تا حدودی مورد استفاده قرار داده‌اند، عبارت‌اند از: ژیمناستیک، قایقرانی، کشتی، شیرجه، دو و میدانی، هاکی و بیسبال؛ ولی تحقیقات محدودی درباره‌ی رشته‌های رزمی از جمله ورزش کانگ فوتو ۲۱ وجود دارد. استعدادیابی موضوعی است که در دنیای ورزش اهمیت ویژه‌ای دارد. شناسایی عوامل موفقیت راه را برای رسیدن به قله افتخار هموار می‌کند. این که مشخص شود چه ویژگی‌هایی ورزشکاران معمولی را از ورزشکاران نخبه متمایز می‌سازد کاری بس دشوار است که موضوع پرداختن به استعدادیابی را دشوار ساخته است. این فرآیند نیازمند شناسایی و انتخاب افراد با استعدادی است که شرایط لازم جسمانی، مهارتی و رفتاری برای موفقیت در ورزش خاص را داشته باشند. بنابراین هدف اصلی استعدادیابی،

شناسایی و انتخاب ورزشکارانی است که بیشترین توانایی را برای رشته ورزشی خاص دارند. از آنجاییکه بالندگی و انسجام یک ملت در رویدادهای ورزشی بزرگی نظیر المپیک تبلور می یابد، شناسایی به هنگام افراد مستعد بمنظور پرورش استعدادهایشان برای حضور در چنین میادینی در سطح جهانی اهمیت فزاینده‌ای یافته است (۱). موفقیت کشورها در میادین بین‌المللی ورزشی علاوه بر تأثیرات اجتماعی و اقتصادی، نمادی از ثبات و توانمندی‌های همه‌جانبه آن کشورها محسوب می‌شود و یکی از علل سرمایه‌گذاری بالای کشورها در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، از این مورد نشأت می‌گیرد. فرایند کشف ورزشکاران مستعد، برای شرکت در برنامه‌ی تمرینی سازماندهی شده، از مهم‌ترین موضوعاتی است که امروزه در ورزش مطرح است (۹).

حیطه استعدادیابی به عنوان موضوعی جالب به ویژه برای کسانی که با ورزشکاران جوان، کار می‌کنند و به سطوح رقابتی چشم دارند، به سرعت وارد دنیای ورزش شده است. تا این اواخر شناسایی ورزشکاران بر مبنای انتخاب طبیعی بوده است. این موضوع هنوز در بسیاری از کشورها وجود دارد. نوباوگان اغلب براساس بینش مربی و عملکرد ورزشی آنان در مقایسه همسالان خود انتخاب شده اند با وجود این، این روش به این علت که آثار بلوغ را در نظر نمی‌گیرد و از سوی دیگر، برآورد موفقیت در سایر رشته‌ها را امکان پذیر نمی‌کند، با محدودیت‌هایی روبه روست. از نظر هوم و استارت^۱ (۲۰۱۸). یکی از نشانه‌های رشد در هر جامعه‌ای نگاه علمی و تجزیه و تحلیل عمقی و منطقی موضوعات و کشف علل و چگونگی فرآیند آنهاست. با این شناخت محققان به راحتی می‌توانند موارد علمی را بررسی، پیش بینی و هدایت و کنترل نمایند. در ورزش که یکی از مسائل اجتماعی است، آرزوی همه‌ی شرکت کنندگان در بخش حرفه‌ای، موفقیت در زمان کوتاه است (۱۴).

میلیونها والدین و هزاران مربی آرزو دارند که کودکان و نوجوانان تحت تربیت آنها، در آینده از بهترین ورزشکاران جهان شوند. از جمله وظایف مربیان، غیر از آگاهی از علوم ورزش و نقش هر یک در موفقیت، توانایی در انتخاب نیروی مستعد برای رشته موردنظر است که به نظر بیشتر صاحب نظران و متخصصان فن، عاملی فوق العاده مهم و پیش نیاز اولیه و لازم برای موفقیت در ورزش است. گزینش و جستجوی افراد مستعد و نخبه برای یادگیری و انجام هر کار و یا مهارتی از دیرباز یکی از چالش‌های بشر بوده است. این اندیشه و راهبردهای آن در ورزش، به ویژه ورزش قهرمانی از دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی و بعد

¹ Hume & Stewart

از آن، ابتدا در کشورهای اروپای شرقی و سپس در سایر کشورهای صنعتی و با این هدف که از پیش بتوان با درجه ای از اطمینان افراد مستعد را برای قهرمانی در رشته های مختلف شناسایی و مدیریت کرد، شیوع پیدا کرد. یکی از عوامل ایجاد اختلاف بین افراد استعداد " است. با فرآیند کشف ورزشکاران مستعد، افراد با استعداد که از شرایط لازم جسمانی، مهارتی، رفتاری و ... برخوردار هستند شناسایی می شوند. استعداد موضوعی است که در دنیای ورزش اهمیت ویژه ای دارد. هر فردی می تواند نقاشی، خطاطی و یا آواز خواندن را یاد بگیرد، اما افراد کمی هستند که به خبرگی و استادی در آنها می رسند. از نظر لوییز و هکمن (۲۰۰۶) در ورزش نیز مانند هنر، کشف با استعدادترین افراد و گزینش آنها در سال های اول عمر و سپس کنترل نظارت پیوسته و کمک به آنها در رسیدن به بالاترین سطح از مهارت نکته ی بسیار مهمی است. (۱۵)

معضل اساسی در استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ کمبود روش ها و الگوهایی است که پراکندگی زیادی را که بین شاخص های مؤثر استعدادیابی در حوزه های آنتروپومتری، بیومکانیکی، فیزیولوژیکی، روانی و مهارتی وجود دارد، به صورت مجموعه ای از توانایی های فردی در نظر گیرد. به عبارتی سهم همه پارامترهای اساسی و تأثیرگذار در نتیجه، به طور صحیح ملاحظه شود. طبیعی است روش یا الگویی کارآمد و همه جانبه می تواند وحدت رویه ای علمی و معتبر برای شناسایی صحیح استعدادهای ورزشکاران کانگ فوتوا ۲۱ ایجاد کند. صرفه جویی در زمان، افزایش بازدهی مربیان، افزایش کیفیت ورزشکاران و علمی شدن تمرینات پیامدهای مثبت روش ها و الگوهای علمی استعدادیابی است.

روش تحقیق

در این مطالعه مروری که از نوع توصیفی- تحلیلی است، فرایند با انتخاب سایت های معتبر اطلاعاتی در ارتباط با بحث استعدادیابی ورزشی و نیز ورزش کانگ فوتوا ۲۱ شروع شد شاخص های استعدادیابی (ذاتی و اکتسابی) و الگوهای استعدادیابی در مقالات پایگاه های اطلاعاتی معتبر مانند pub med, science direct, همچنین scopus, springer آغاز شد. سپس مطالعات داخلی، که اغلب به تعیین شاخص های اثرگذار و هنجاریابی ورزشکاران نخبه پرداخته اند، رصد شدند. بررسی و مرور نهایی روی بیش از ۲۰ مقاله و ۱۰ پایان نامه و رساله انجام گرفت. سپس نتایج بیش از ۲۰ مطالعه هم راستا ارائه شد. در ادامه به بررسی الگوهای مطرح شده در استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ به همراه نتایج و دستاوردهایشان و احیاناً کاستی های آنها پرداخته شد. سپس به مطالعاتی که به طور اختصاصی تر بر شاخص های استعدادیابی رشته های ورزشی

کانگ فوتوا ۲۱ و هنجاریابی ورزشکاران نخبه، متمرکز شده اند، پرداخته شد. در پایان مطالعات جدیدی که تلاش دارند روش ها و الگوهای معتبر و همه جانبه ارائه دهند، مطرح شده است. الگوهای نظری متعددی برای شناسایی عوامل مؤثر بر عملکردهای ورزشی در گروهی از ورزشکاران، ارائه شده که تعدادی از آنها یک دوره تمرین را نیز شامل می شود. بیشتر الگوها، استعداد ورزشی را حاصل مجموعه ای از متغیرها در نظر می گیرند؛ بنابراین شناخت درست این متغیرها کمک می کند تا فرایند استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ با توفیق بیشتری همراه شود.

۱- ورزش کانگ فوتوا ۲۱

کانگ فوتوا-۲۱ در سال ۱۳۷۹ توسط دکتر احمد سلامی بنیان نهاده شده است. کانگ فوتوا-۲۱ بر اساس منشور سه گانه زیر بنیان نهاده شده است: ۱- مرحله تکنیکی، ۲- بنیان دانشکده انشاء تن و روان، ۳- التزام عملی به هفت مایگاه علمی (فیزیولوژی، پزشکی، روانشناسی، انشاء علوم و تاریخ، فلسفه، روح و روان، ذن). کانگ فوتوا ۲۱ علاوه بر فعالیت به عنوان یک ورزش رزمی زیر نظر فدراسیون کونگ فو به عنوان یک سازمان مردم نهاد (NGO) نیز زیر نظر وزارت کشور فعالیت دارد(۳).

۲- مبانی نظری استعدادیابی

معانی لغوی استعداد ورزشی، انتخاب فردی است که در مقایسه با سایرین، توانایی بیشتری برای انجام مهارت یک رشته ورزشی خاص را دارد. از دیدگاه باکر^۲ (۲۰۱۷) استعدادیابی در ورزش به معنی «کشف و به فعالیت رساندن توانایی های بالقوه ویژه فردی و هدایت صحیح آنان در مسیر صحیح» می باشد (۱۱).

بسیاری از باشگاه های ورزشی والدین و متصدیان ورزشی به طور دائمی در جستجوی پاسخ به این سؤال هستند که چگونه بچه های بااستعداد شناسایی شوند و کدام رشته ورزشی برای ایشان مناسب است؟ پاسخ درست به این سؤال برای همگان یکسان نیست، زیرا تقاضاهای کافی و اطلاعات ورودی درباره فرد مشاهده شده و نیز دانش درباره ی این که چه اطلاعاتی را باید شامل شود، بسیار حائز اهمیت است. از سوی دیگر مدیریت استعدادیابی یک ابزار تجزیه و تحلیل ترکیبی برای خلق و مدیریت دانش استعدادیابی است. همچنین بسته ی کاملی است که می تواند حمایت تجربی (عملی) از سازمان در زمینه ی به کارگیری

² Baker

اجرایی و فرآیند ارزیابی، آموزش تخصصی و فرآیند توسعه را فراهم آورد (۱۳). بر اساس نظر برگکمپ (۲۰۱۸) مدیریت استعدادیابی مجموعه ای است از فعالیت های مرتبط با استخدام، توسعه و حفظ افراد با استعدادی که توانایی به دست آوردن عملکرد بالاتری در یک سازمان خاص را دارا هستند. مدیریت استعدادیابی، فعالیت هایی است که باید از طریق یک استراتژی انجام شود. این بدان معناست که سنجیدن و ساختار سازمان های بزرگ برای دستیابی به مدیریت استعدادیابی است (۱۲). عامل کلیدی از این تعریف این است که ما به دنبال یک عملکرد برتر، یعنی به کارگیری افرادی که توانایی انجام کارهایی که لازم نیست را دارا هستند، هستیم. استراتژی مدیریت استعدادیابی برای ایجاد مجموعه ای از استعداد در سازمانی است که به سازمان دهی فواید رقابتی پایدار در منابع انسانی خود می پردازد.

هان^۳ (۱۹۹۰) میلادی چنین اظهار داشتند که روش های علمی به کار گرفته شده در رابطه با شناسایی و گزینش استعداد ورزشی به احتمال زیاد مؤثر واقع شده اند و نقش مهمی در فروپاشی و جابه جایی رکوردها و کیفیت بخشی عملکردهای ورزشی مدرن داشته اند. مردم به ندرت درباره معنی و مفهوم واژه استعداد در سازمان ها و کاربرد آن برای عملکرد مدیریت استعدادیابی اطلاعات دقیقی دارند. این موضوع ناامید کننده است، زیرا کار کردن با مفهوم استعدادیابی برای کاربرد و سیاست های مدیریت استعدادیابی در سازمان، پر اهمیت و برای توسعه تخصصی و برنامه ریزی و ملاحظات توسعه ای حیاتی می باشد. آنشل و لیدور^۴ (۲۰۱۲) معتقدن، اگر چه تعریف مفهوم استعدادیابی کار آسانی نیست، اما حداقل راههایی وجود دارد که بتوان استعداد را به عنوان یک واژه خاص در سازمان تعریف نمود. در اواخر دهه ی ۱۹۹۰ سازمان های مختلف در سراسر دنیا با یک تهدید مهم مواجه شدند، تلاش برای به کار گیری منابع انسانی با استعداد، سبب خلق واژه ای به نام مدیریت استعدادیابی شد (۱۰).

امروزه کسب مقام قهرمانی از طریق تحقیقات و یافته های علمی ضرورتی است که بسیاری از کشورها به آن اعتقاد پیدا کرده اند. کشورهایی مانند چین، استرالیا، کانادا، مالزی و یا حتی قطر و بنابر توانایی ها و امکانات خود در طراحی و کاربرد روش های کشف و شناخت و نیز پرورش استعدادها سرمایه گذاری کرده اند. بدین لحاظ تردیدی نیست که توسعه ی ورزش قهرمانی مستلزم جذب افراد مستعد و مناسب است. چنانچه شیفر (۱۹۹۴) معتقد است که هدف استعدادیابی تنها تعیین و شناسایی تعداد معدودی به

³ Hahn

⁴ Anshel & Lidor

عنوان افراد با استعداد نیست بلکه کنار گذاشتن افرادی است که برای فعالیت‌های ورزشی خاص مناسب نیستند بر این مبنا استعدادیابی فرآیندی است که با یک دید علمی به ورزش، افراد مستعد شناسایی می‌شوند. در این فرآیند باید متغیرها و ویژگی‌های مختلف ساختاری، فیزیولوژیکی، جسمانی - حرکتی و روان شناختی مؤثر بر هر رشته‌ی ورزشی را تعریف و شاخص‌های آن را تعیین و سپس به غربالگری پرداخت. احتمالاً برنامه‌هایی که در آلمان شرقی اجرا شده اند از مشهورترین و مقبول‌ترین برنامه‌ها هستند. استفاده از روش علمی استعدادیابی در ایران از سال ۱۳۷۹ شمسی آغاز شد. قبل از آن طرح و روش نظام مندی برای شناسایی افراد مستعد در ورزش کشور وجود نداشت. در این سال سازمان تربیت بدنی، طرحی را تحت عنوان استانداردهای استعدادیابی ورزشی توسط دفتر پایگاه‌های ورزش قهرمانی و امور باشگاه‌ها به انجام رسانید.

۳- الگوهای استعدادیابی ورزشی کانگ فوتو ۲۱

استعدادیابی در ورزش راهبردی برای توسعه ورزش رقابتی و قهرمانی است که در آن کودکان و نونهالان به شرکت در رشته‌های ورزشی مناسب، که احتمال موفقیت بیشتری در آنها دارند، هدایت می‌شوند و پرورش می‌یابند. استفاده بهینه از ظرفیتها در ورزش، استفاده بهینه از زمان و منابع مالی و ایجاد پشتوانه‌های ورزشی از مزایای استعدادیابی در ورزش است. آگاهی از این موضوع برای دست‌اندرکاران ورزش الزامی است (۲). همچنین هدف از استعدادیابی ورزشی توسعه پایگاه‌های ورزش قهرمانی ایران می‌باشد (۷). کانگ فوتو ۲۱ به‌عنوان یک ورزش رزمی ملی ایرانی با در نظر گرفتن هدف متعالی ورزش یعنی کمک به رشد و بالندگی تمام‌عیار انسان که شامل رشد جسمانی، روانی و اجتماعی می‌باشد (۸) و بحث استعدادیابی در آن باید بر اساس تمامی جوانب آن مد نظر قرار گیرد.

۳-۱- الگوی بارو ایور (۱۹۷۵)

الگوی پنج مرحله‌ای بارو -ایور (۱۹۷۵) با ارزشیابی خردسالان ۱۰ تا ۱۲ ساله براساس متغیرهای پیکرشناسی، فیزیولوژیکی، روانی و عملکرد ورزشی آغاز میشود، با تعیین ضریب برای ارزشیابی‌های انجام گرفته جهت وزن دهی پارامترها ادامه پیدا می‌کند، سپس ظرفیت و پاسخ به سختی تمرینات با شرکت دادن افراد در یک دوره تمرینی کوتاه مدت ارزیابی می‌شود. در مرحله بعد تاریخچه خانوادگی فرد به لحاظ قد و

قامت و سابقه ورزشی بررسی می‌شود و در نهایت یک معادله رگرسیون (پیشگویی) براساس اطلاعات حاصله محاسبه می‌شود.

۳-۲- الگوی گیمبل (۱۹۷۶)

الگوی سه مرحله ای گیمبل (۱۹۷۶) با ارزیابی عام شاخص های فیزیولوژیکی افراد ۱۱ تا ۱۳ سال شروع شده، سپس شاخص های آنتروپومتری ارزیابی شده و در نهایت انگیزه ورزشکاران بررسی می‌شود. در الگوی گیمبل (۱۹۷۶) شاخص های بیومکانیکی به عنوان پارامتر مؤثر در عملکرد جایی ندارد. همچنین در حوزه شاخص های روان شناختی تنها انگیزه را مدنظر قرار می‌دهد، درحالی که نقش سایر پارامترهای روانی مانند اعتماد به نفس، تمرکز، روحیه رقابت جویی و تصویرسازی ذهنی را نادیده گرفته است.

۳-۳- الگوی جونز و واتسون (۱۹۷۷)

الگوی جونز و واتسون (۱۹۷۷) تنها بر متغیرهای روان شناختی تمرکز دارد و مراحل آن با تعریف یک عملکرد ورزشی خاص شروع می‌شود، سپس برای ارزیابی عملکرد، پارامترهای روانی انتخاب می‌شوند؛ سپس از طریق رگرسیون چندمتغیره به پیشگویی می‌پردازد. در این الگو نقش شاخص های فیزیولوژیکی، بیومکانیکی، آنتروپومتری و مهارتی لحاظ نشده است.

۳-۴- الگوی استعدادیابی جرون (۱۹۷۸)

براساس نظریه جرون (۱۹۷۸) نیمرخ هایی که از ورزشکاران مستعد تهیه م‌یشوند، جامعیت لازم برای شناسایی استعداد های ورزشی واقعی را ندارند. روش پیشنهادی جرون شامل تعیین نیمرخ یک ورزشکار برجسته در یک رشته ورزشی خاص و سپس مقایسه شرایط افراد رده های سنی با نیمرخ ورزشکار برجسته است این الگو، همه شاخص های مؤثر بر عملکرد را لحاظ نمی‌کند.

۳-۵- الگوی استعدادیابی مونت و کازورلا (۱۹۸۲)

این دو محقق کانادایی و فرانسوی الگوی گیمبل (۱۹۷۶) را کامل تر کردند و آن را روی شناگران به آزمایش گذاشتند. آنها جزییات مربوط به نحوه شناسایی متغیرهای پیکری و فیزیولوژیکی را که پیشگویی باید براساس آنها صورت پذیرد، تعیین و دو مرحله برای استعدادیابی شنا پیشنهاد کردند. نخست نیم رخ

فیزیولوژیکی یک قهرمان برجسته در هر یک از شاخه های شنا تهیه کردند؛ در مرحله دوم، ثبات متغیرهای این نیم رخ در تحقیقات طولی مشخص شد. سپس بر مبنای ضرایب حاصله افراد مستعد شناسایی می شوند. این پژوهشگران همانند گیمبل (۱۹۷۶) یک دوره جبرانی را برای استعدادهایی که دیرتر شکوفا می شوند، پیشنهاد می کنند.

۳-۶- الگوی استعدادیابی درک (۱۹۸۲)

این الگو برای اولین بار شناسایی تیپ های بدنی مناسب در رشته های ورزشی گوناگون را مدنظر قرار داد و آمادگی جسمانی عمومی را بدون توجه به ورزشی خاص، شاخص استعدادیابی معرفی کرد؛ بدین معنی که پیش بینی میزان سازگاری و مهارت فرد در طول یک دوره برنامه تمرینی کوتاه مدت را به وضعیت سلامت عمومی، پیکرشناسی و ساختار بدن و میزان اجتماعی بودن مرتبط ساخت. الگوی درک با اینکه سعی داشت تمام شاخص ها در حوزه های مختلف را پوشش دهد، ولی تأثیر پارامترهای فیزیولوژیکی و بیومکانیکی را نادیده گرفته است. ضمن آنکه رشته های ورزشی تخصصی پیش نیازهای مربوط به خود را می طلبند و توجه کلی به آمادگی جسمانی عمومی نمی تواند ملاک تشخیص همه جانبه ای باشد.

۳-۷- الگوی استعدادیابی وودمن (۱۹۸۵)

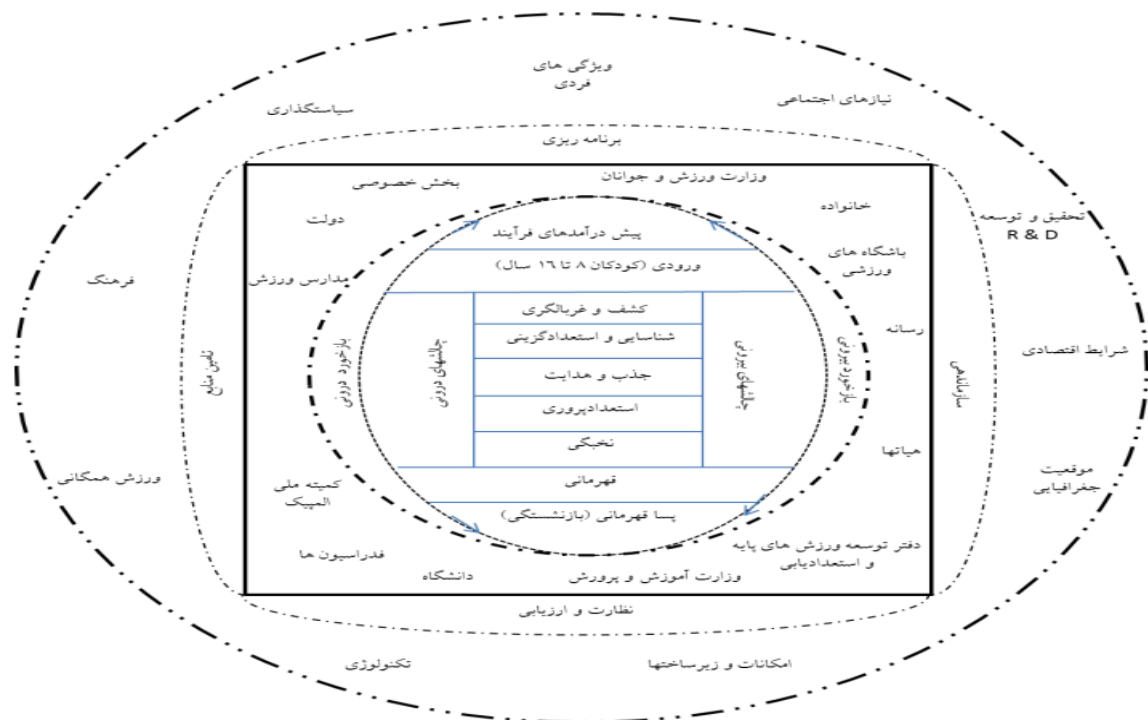
این الگو براساس اجرای مهارت بعد از آموزش شکل گرفت و این ایده مطرح شد که اساساً توجه به شاخص های ذاتی مانند ژنتیک نمی تواند عاملی تعیین کننده در شناسایی استعدادها و ورزشی باشد. بلکه ورزشکاران باید به سنی برسند که بتوانند مهارت های ورزشی خاص هر رشته را آموزش ببینند و هنگام اجرای این مهارت ها ارزیابی شوند. ایده ملاحظه شاخص های مهارتی به عنوان شاخص استعدادیابی با ارائه این الگو تکامل یافت و تا به امروز بیشتر پژوهش های استعدادیابی دنباله رو این الگو بوده و همواره به پارامتر مهارت به عنوان شاخصی کلیدی تأکید داشته اند.

۳-۸- الگوی استعدادیابی راسل (۱۹۸۹)

در الگوی راسل (۱۹۸۹)، ابتدا در پنج حیطه جسمانی، پیکری، ادراکی - حرکتی، روان شناختی و جامعه شناختی آزمون های پایه صورت می گیرد، سپس گزینش افراد مستعد براساس مقایسه با نتایج ورزشکاران نخبه و رده ملی در این آزمون ها صورت می گیرد.

۳-۹- الگوی نهایی

با تعقیب مطالعات در حوزه الگوهای استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ سیر تکاملی آنان به روشنی قابل تشخیص است. الگوهای ابتدایی بیشتر بر شاخص های ذاتی مانند ژنتیک استوار بودند و پارامترهای بسیار مهم دیگر مانند پارامترهای روان شناختی، بیومکانیکی و مهارتی را کمتر مدنظر داشتند، درحالی که الگوهای نهایی مانند الگوی وودمن (1985) و راسل (1989)، علاوه بر مدنظر قرار دادن پارامترهای فیزیولوژیکی، آنترپومتری، بیومکانیکی و روانی، بر پارامترهای مهارتی نیز تکیه داشتند و در واقع استعدادیابی مقدم دانسته و «شاخص های ذاتی» را بر استعدادیابی براساس «ارزیابی مهارت بعد از آموزش» براساس سن مناسب استعدادیابی در بیشتر رشته ها (برای آموزش مهارت و سپس ارزیابی چگونگی اجرا) بین 11 تا 14 سال در نظر می گیرند.

نمودار ۱- الگوی قابل استفاده برای استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ در ایران

۴- مطالعات شناسایی مهم ترین شاخص های استعدادیابی

بلومفیلد (۱۹۹۴) معیارهای استعدادیابی را به ظرفیت های بدنی، ظرفیت های بیومکانیکی ظرفیت های فیزیولوژیکی و ظرفیت های روانی، مطابق جدول 1 طبقه بندی کرد (۱۴)

جدول ۱- معیارهای اصلی و موثر گزینش استعداد‌های ورزشی کانگ فوتوا ۲۱

عوامل مؤثر در استعدادیابی	موارد قابل اندازه گیری
پیکرسنجی و ترکیب بدن	قد، طول دستها، عرض شانه، طول پاها، عرض لگن، نسبت تنه به پاها، نسبت تنه به قد، درصد چربی بدن، شاخص توده بدنی، توده بدون چربی
قابلیت های فیزیولوژیکی	میزان تحمل اسید لاکتیک، عملکرد قلبی تنفسی و مقاومت در برابر خستگی، توان هوازی و بی هوازی، ظرفیت های هوازی و بی هوازی
توانایی های بیومکانیکی	قدرت، سرعت، توان، استقامت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل، زمان عکس العمل، هماهنگی عصبی عضلانی و هماهنگی بینایی حرکتی
ویژگی های روان شناختی	قدرت تمرکز، انگیزختگی، جسارت، غلبه بر فشارهای روانی، هوش تاکتیکی، روحیه همکاری، تعادل هیجانی و اعتماد به نفس

پس از تعیین معیارهای مذکور توسط بلومفیلد در سال 1994، پژوهش ها به سمت شناسایی مهم ترین آنها در هر رشته ورزشی به صورت اختصاصی پیش رفت. برگس (۲۰۱۱) آزمون های لازم در شناخت افراد مستعد را از نوع فیزیولوژیکی، آنتروپومتریکی، روانی، موارد قابل اندازه گیری ارثی و جامعه شناسی معرفی کرد که اولویت آنها برحسب نوع ورزش متفاوت است. سپس هنجاریابی ورزشکاران نخبه در این پارامترها، چالشی جذاب پیش روی پژوهشگران قرار داد، به طوری که در سال های اخیر شناخت صحیح شاخص های تأثیرگذار هر رشته ورزشی و مقایسه ورزشکاران با هنجار ورزشکاران نخبه آن رشته، گستره پژوهش های استعدادیابی ورزشی را شکل می دهد. پین و گاردنر (۲۰۱۶) شاخص های استعدادیابی ورزشی را تعیین و هنجار ورزشکاران نخبه را اندازه گیری کردند.

نتیجه گیری

مطالعات استعدادیابی ورزشی کانگ فوتوا ۲۱ محدود و اغلب در حوزه تعیین شاخص های استعدادیابی چندین رشته و هنجاریابی ورزشکاران کانگ فوتوا ۲۱ است. مرور مطالعات انجام گرفته نشان می دهد ابعاد مختلف موضوع به خوبی بررسی نشده است. مطالعات زیادی به اندازه گیری تنها یک یا دو شاخص پرداخته و براساس آن نتیجه گیری می کنند، درحالی که انسان موجودی چندبعدی است و باید تمام جوانب بررسی شود. همچنین برخی مطالعات تنها روی یک جنس خاص انجام گرفته که به دلیل وجود تفاوت های فاحش بین مردان و زنان نتایج به جنس مخالف قابل تعمیم نیست و در بسیاری از موارد برای تعیین شاخص ها تنها

از پرسشنامه استفاده شده است که از اعتبار نتایج می‌کاهد. بنابراین برای شناسایی و پرورش استعدادها و ورزشی باید تمام پارامترهای مؤثر، ملاک قرار گیرد تا نتایج بهتر و کامل‌تری حاصل شود. از این رو مطالعاتی که شاخص‌های مؤثر تمام حوزه‌های پنج‌گانه را مدنظر قرار دهند و سهم اثرگذاری هر کدام از شاخص‌ها را تعیین کنند، از اعتبار بالاتری برخوردارند. لازم است مطالعات به سمت تعیین شاخص‌های استعدادیابی ورزشکاران کانگ فوتوا ۲۱ در داخل کشور به صورت تخصصی پیش رفت تا سهم تمام پارامترهای درگیر در نتیجه ملاحظه شود. لزوم تمرکز بر شناسایی مهم‌ترین شاخص‌ها و هنجاریابی ورزشکاران کانگ فوتوا ۲۱ با الگوهای اختصاصی که بتواند همه متغیرهای تعیین شده را به عنوان مجموعه‌ای از توانایی‌های فرد در نظر بگیرد و در صورت لزوم وزن (درجه اهمیت) متغیرها را نیز ملاحظه کند، احساس می‌شود. در واقع یکی از دشوارترین مسائل در خصوص استعدادیابی ورزشکاران کانگ فوتوا ۲۱، تعیین سهم هر یک از عوامل مذکور برای موفقیت است. به علاوه، اندازه‌گیری بعضی عوامل جسمانی و فیزیولوژیکی آسان‌تر از اندازه‌گیری عوامل روانی و مهارتی است. بنابراین پیش‌بینی اجرای موفقیت آمیز ورزشکار در ورزش‌هایی که عوامل جسمانی و فیزیولوژیکی سهم زیادی در آنها دارند (مانند قایقرانی و وزنه برداری)، چندان دشوار نخواهد بود؛ برعکس پیش‌بینی موفقیت در ورزش‌های پیچیده که علاوه بر عوامل جسمانی و فیزیولوژیکی بر مهارت و تصمیم‌گیری نیز تکیه دارند (مانند کانگ فوتوا ۲۱)، دشوارتر خواهد بود. امروزه با پیشرفت علوم مختلف و راه‌یابی آنان به حوزه‌های دیگر، پژوهش‌ها ماهیت بین‌رشته‌ای به خود گرفته‌اند؛ اولین بار پاییک و همکاران ایده به کارگیری الگوریتم‌های هوش مصنوعی جهت ارائه الگویی هوشمند در استعدادیابی ورزشی را مطرح کردند. نوری و صادقی با استفاده از تکنیک فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) شاخص‌های اصلی و وزن دار استعدادیابی را تعیین کردند؛ سپس با ابزار هوش مصنوعی (منطق فازی) و براساس هنجار ورزشکاران نخبه، الگویی هوشمند و همه‌جانبه طراحی کردند که با وارد کردن اطلاعات ورزشکاران به عنوان ورودی الگو، مستعد بودن ورزشکاران در خروجی، نمایان می‌شود. بی‌شک تکامل ایده «الگوی هوشمند استعدادیابی ورزشی» براساس داده‌های باکیفیت و تعیین وزن و سهم اثرگذاری هر کدام از شاخص‌ها می‌تواند گامی در جهت تکمیل فرایند استعدادیابی و بهبود الگوهای استعدادیابی در ورزش کانگ فوتوا ۲۱ باشد.

- ۱- اکبری یزدی، حسین؛ باقری، کوروش (۱۳۹۸). تدوین الگوی راهبردی استعدادیابی وزنه برداری ایران، پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) رشته: تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی دانشگاه خوارزمی، دانشکده تربیت بدنی علوم ورزشی.
- ۲- خسروی زاده، اسفندیار؛ خسروی زاده، علی (۱۳۹۸). استعدادیابی در ورزش، چاپ دوم، انتشارات سمت.
- ۳- سایت فدراسیون کانگ فوتوا ۲۱، <http://kungfutoa21.org/fa>
- ۴- شهلائی، جواد؛ نوحی، محمد (۱۳۹۸). طراحی نظام مدیریت استعدادیابی در ورزش های رزمی، پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) رشته: تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- ۵- صاحب الزمانی، منصور؛ بیرانوند، رامین (۱۳۹۴). مروری بر آسیب شناسی ورزش های رزمی در ایران: مقاله مروری، نشریه طب توانبخشی، شماره ۲.
- ۶- طالب پور، مهدی؛ درحی، الهام (۱۳۹۷). مطالعه تحلیلی موانع توسعه ورزش قهرمانی تکواندو استان خراسان رضوی، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته: تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی - مدیریت بازاریابی در ورزش موسسه آموزش عالی سناباد گلپهار.
- ۷- کاشف، سیدمحمد؛ جمالی، علی (۱۳۹۹). طراحی و تدوین مدل استراتژیک توسعه پایگاه های ورزش قهرمانی کشور، پایان نامه دکتری تخصصی (PhD) رشته: تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی - مدیریت راهبردی در سازمان های ورزشی دانشگاه ارومیه، پردیس دانشگاهی.
- ۸- محمودی میمند، مجتبی؛ اسمعیلی آبدر، مجتبی (۱۳۹۳). ناگفته هایی از کانگ فوتوا ۲۱: ورزش رزمی ملی ایران، چاپ اول، ناشر: پلک.
- ۹- محمدحسین، نوری؛ حیدر، صادقی (۱۳۹۷). مروری بر مطالعات استعدادیابی ورزشی، مجله مدیریت ورزشی (حرکت)، اطلاعات شماره، ۲، دوره ۱۰.

10- Anshel, M. H., & Lidor, R. (2012). Talent detection programs in sport: The questionable use of psychological measures. *Journal of Sport Behavior*, 35(3), 239.

- 11- Baker, J., Cobley, S., Schorer, J., & Wattie, N. (Eds.). (2017). Routledge handbook of talent identification and development in sport. Taylor & Francis.
- 12- Bergkamp, T. L., Niessen, A. S. M., den Hartigh, R. J., Frencken, W. G., & Meijer, R. R. (2018). Comment on: "Talent Identification in Sport: A Systematic Review". *Sports Medicine*, 1-3.
- 13- Coutinho, P., Mesquita, I., & Fonseca, A. M. (2016). Talent development in sport: A critical review of pathways to expert performance. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 11(2), 279-293.
- 14- Hume, P. A., & Stewart, A. D. (2018). Physique Assessment in Youth Sports for Talent Identification and Development. In *Best Practice Protocols for Physique Assessment in Sport* (pp. 3-10). Springer, Singapore.
- 15- Lewis, R. E., & Heckman, R. J. (2006). Talent management: A critical review. *Human resource management review*, 16(2), 139-154.